



# Tabora

BOG - NAROD - DOMOVINA



1974

EL FORTIN

št. 7

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TAVOR je lasti in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila., za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Sušteršič.

—::—

TAVOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—::—

TAVOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158. Buenos Aires Argentina

—::—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—::—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.210.293

—::—

Naročnina: Južna Amerika 40 pesov ley 18.188, odn. enakovrednost v dolarju; ZDA-Kanada-Evropa-Avstralija z navadno pošto 6 dol., z letalsko pa 10 dolarjev (ZDA)

—::—

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGEM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina. Telefon: 766-7513.

### NAŠA NASLOVNA SLIKA

Ko je junija 1944. leta ponosna slovenska Ljubljana vsemu svetu jasno in javno pokazala, da je protikomunistična in združena s svojim narodom v borbi za Boga, narod in domovino, so tudi naše narodne noše simbolično pokazala vsem, kje je srčika slovenskega naroda.

---

**P O R A V N A J T E   N A R O Č N I N O !**

---

1944



Svobodni sveta,  
združite se!  
Za Boga,  
Nared, Domovino!

---

Julio

BUENOS AIRES

Julij

---

## **TNTE. GRAL. JUAN DOMINGO PERON**



SU MUERTE ACONGOJA A LA CIUDADANIA Y ESTREMECE SIN EXCEPCIONES LOS CORAZONES DE TODOS. DIOS AL LLAMARLO A SU SENO, NOS RECUERDA DE QUE MATERIA ESTAMOS CONSTRUIDOS LOS HOMBRES.

PERO NOS QUEDAN SUS BANDERAS, SU DOCTRINA, SUS EJEMPLOS Y ESA TREMENDA HUMANIDAD QUE EL PUSO AL SERVICIO DE LOS HUMILDES.

HASTA LOS ULTIMOS MINUTOS DE SU ESFORZADA EXISTENCIA, DEJAN LA ENSEÑANZA DE LA ENTREGA DIARIA DE SU VIDA A LA CAUSA ELEGIDA. SU EJEMPLO NO SERA JAMAS OLVIDADO POR SU PUEBLO. ESA SERA, SIN DUDA, LA MEJOR GARANTIA PARA UNA COMUNIDAD QUE COMENZABA A ALCANZAR LA UNIDAD A TRAVES DE LA SOLIDARIDAD DE TODOS. COMO LO QUERIA EL TENIENTE GENERAL PERÓN: „ EL PERONISMO ANHELA LA UNIDAD NACIONAL, NO LA LUCHA. DESEA HEROES — NO MARTIRES“.

QUEDA EL TESTIMONIO HISTORICO DE UN PUEBLO QUE ACUDIO A LA CONVOCATORIA DE SU LIDER, CADA VEZ QUE LA PATRIA SE ENCONTRABA EN GRAVE EMERGENCIA. AHORA, NOS HA CONVOCADO PARA CONCRETAR DEFINITIVAMENTE UNA DE LAS VERDADES DE LA DOCTRINA JUSTICIALISTA: “QUEREMOS UNA ARGENTINA SOCIALMENTE JUSTA, ECONOMICAMENTE LIBRE, POLITICAMENTE SOBERANA” ESE PUEBLO, MULTITUDINARIAMENTE PRESENTE EN EL POSTRERO ADIOS, SERA NUEVAMENTE EL CUSTODIO DE LAS GRANDES BANDERAS.

SERA ESE PUEBLO QUIEN CUMPLIRA EN CREAR UNA COMUNIDAD ORGANIZADA EN EQUILIBRIO PERMANENTE, DONDE CADA HOMBRE PUEDA REALIZARSE A SI MISMO Y REALIZAR EL BIEN DE TODOS.

ESE MISMO PUEBLO ASUMIRA LA RESPONSABILIDAD TRASCENDENTAL DE ACOMPAÑAR CON DECISION Y SEGUIR CON LEALTAD A LA SRA. MARIA ESTELA MARTINEZ DE PERON QUE HOY LLEVA SOBRE SUS HOMBROS LA PESADA TAREA DE CUMPLIR CON PERON PARA LOGRAR LA DEFINITIVA LIBERACION DE LA PATRIA.

EN ESTA HORA DE PRUEBA TAMBIEN NOSOTROS PROCLAMAMOS NUESTRA FE EN LA PAZ Y LA UNIDAD DE TODOS LOS ARGENTINOS.

Predsednik Argentine, general Juan Domingo Perón, je umrl.

Izguba, ki je za Argentino nenadomestljiva, zadene tudi ves svet. Saj je že pred tridesetimi leti postavil doktrino o tretji poziciji, kateri pripada tri četrtine človeštva.

V svojem prizadevanju za dobrobit Argentine si je prizadeval in tudi dosegel dialog s političnimi voditelji države z namenom, da doseže tako potrebno slogo za njeno obnovo in rekonstrukcijo. Sprejel je sodelovanje konstruktivne opozicije, kar je rodilo vzpodbudne in vzorne rezultate.

Zbližati je znal podjetnike in delavce, kar je vsekakor velika stvar, če pomislimo, da so si do nedavna bili nasprotniki in stalen vzrok razredne borbe. Dialog teh dveh skupin je začel z vsem uspehom in je to pač do sedaj najboljša poznana edinstvena pot za bratovske rešitve, vključ vsem težavam.

Že samo ti dve dejstvi predstavljata začetek nove dobe v zgodovini Argentine. Saj nov odnos med delavci in delodajalci predstavlja nič več in nič manj kot konec razredne borbe, prav tako kot predstavlja nov odnos med političnimi strankami konec sistematskega nasprotovanja, katero nadomešča plemenita tekma strank v službi domovini, kar seveda pomeni konec sistematske opozicije proti vladam.

Posebno pa moramo poudariti, da general Juan Domingo Perón ni sprejel nasilja v borbi za odpravo in uničenje opozicije. Bil je sovražnik nasilja, katero skuša z vsemi sredstvi uničiti republikanske ustanove in institucije ter jih nadomestiti z državnim socializmom, kar je materialistično in totalitarno.

Nujno in potrebno je, da se združijo vse konstruktivne sile Argentine in nadaljujejo s plemenitim nedokončanim delom za domovino, v kateri ne bo prostora ne sovraštvu, ne nasilju in ne organiziranemu terorizmu in se bo tako razvila v blagostanju in miru, kakor je to želel veliki pokojnik.

Tem našim razmišljanjem ob smrti generala Perona pa moramo vsekakor še dodati, da je v času, ko so nam druge dežele še zapirale vrata, bila Argentina, kateri je takrat predsedoval general Peron, prva, ki je dovolila vstop slovenskim protikomunističnim beguncem, tako mladim in starčkom, bolnikom in invalidom, vdovam in sirotam, katerih druge države niso sprejemale... in smo tukaj našli novo domovino, ki nas je sprejela brez predsodkov in nam tudi dala možnost svobodnega razvoja, kajti le tako smo mogli ohraniti naše narodne tradicije in ostati zvesti skupnim idealom vsega človeštva.

## **DOMOBRANČEVI ZAPISKI**

---

Stane Buda

### **PRIHOD NA IG**

Nekako sredi julija leta 1944 je naša 24. četa odšla iz Višnje gore na postojanko na Ig pri Ljubljani, ker sta se četi zamenjali. Znova je bila zelo okrnjena (mrtvi, ranjeni, dopustniki in premetitve), tako, da ni štela niti 110 mož.

Četa je odšla brez poveljnika prvega voda, ki je moral prevzeti poveljstvo sosodnje višnjegorske čete, ker je njen poveljnik zbolel. S to četo se

je udeležil bojev na Polževem, zasedel z njo za dva dni položaje v Šentvidu pri St.čeni, ker je tamkajšnji bataljon odšel na „hajko“ za partizani, itd. Ker je med tem poveljnik 24. čete zaradi rahlega zdravja zaprosil in tudi dosegel premestitev v Ljubljano, ga je glavni štab imenoval za novega poveljnika čete. To funkcijo je prevzel koncem julija. Poveljstvo prvega voda je prevzel eden izmed podnadrednikov, ker ostala dva vodnika nista hotela zamenjati svojih mest. To je bilo tudi razumljivo, ker sta se pač svojih fantov že privadila. Četa je na ta način ostala z dvema častnikoma in to do konca SD. Vodstvo SD je sicer začelo z oficirskimi šolami oziroma tečaji, ki so jih vodili bivši aktivni častniki in kjer se je izšolalo precej visokošolcev in podoficirjev, vendar pa je bilo v „borbenem“ delu SD stalno pomanjkanje oficirskega kadra.

Kot sem že omenil, smo dobili obrambni položaj izanske postojanke v pravih razvalinah. Nekateri bunkerji so bili sesuti ali pa so celo manjkali na važnih točkah. Žične ovire so bile raztrgane in grmovje je sililo prav v obrambno linijo. Za nas, ki smo prišli iz krajev, kjer so se vršile hude borbe, je bilo to prava sramota. Poveljnik in domobranci prejšnje čete so se morali čutiti izredno varne in gotove, da jih partizani ne bodo napadli, pa so zaradi tega zanemarili vse obrambne naprave. Imeli smo potem prav veliko dela, da smo vse spravili v red in da je obrambna linija znova zadočila pravičen vojaški izraz.

Ne spominjam se, da bi od glavnega štaba dobili kakšna navodila, ko smo gradili obrambne položaje v Velikih Laščah in Višnji gori. Rezervni oficirji, ki so bili hrbtnica SD (bivši „aktivni“ so se pojavljali samo kot poveljniki bataljonov, izredno redki so bili, ki so prevzeli poveljstva čet), so uveljavljali svoje priučeno znanje in izkušnje. Tudi tisti, ki so bili oficirji ali pa poveljniki že pri VS, so zaradi poraznih zgledov ob italijanskem razpadu v SD zavrgli zamisel utrjevanja posameznih velikih stavb in so se raje „zakopali“ v zemljo. Bivši aktivni častniki, ki so bili četniki za časa italijanske okupacije in ki so potem postali domobranci, pa v to novo slovensko formacijo niso prinesli nobenih lastnih izkušenj. Seveda jih niti niso mogli imeti, ker so bili gverilci brez kakšnega stalnega oporišča. Prav zaradi tega so imeli častniki, ki so bili že pri VS, veliko več praktičnega znanja o borbi proti partizanom, kot pa oni.

Na Igu je bil obrambni položaj v glavnem že izgrajen, treba ga je bilo samo še izpopolniti. Na pol požgan grad je potem, ko smo ob njem zgradili manjkajoče bunkerje in druge obrambne naprave, služil v glavnem samo za prenočišče, ne pa kot utrdba. Domobranci so za svojimi bunkerji morali imeti še ozemlje za gibanje, ker se nikdar niso smeli čutiti, da so zaprti v nekakšni mišnici iz katere ni izhoda. Utrjene stavbe so partizani v lahkoto obstreljevali, pri pravilno izgrajenih položajih pa so partizanske mine in granate padale v glavnem na predele, kjer ni bilo nobenega domobranca. Še danes mi je nerazumljivo, kako so se mogli po italijanskem razsulu poveljniki VS, kakor tudi četniki pri katerih so bili itak samo častniki in podčastniki, „zapreti“ s svojim moštvom v posamezne stavbe, kjer

so bili potem uničeni. Dogodki v Grahovem, Turjaku, Grčaricah, itd. so nam bili v svarilo.

Naše domobranske postojanke niso bile iznajdba okupatorja, ki naj bi nas na ta način imel „zaprti“ na ozke predele. Bile so za nas nujna potreba, ker smo morali imeti taka oporišča, da smo se lahko odpočili, v miru najedli in znova založili z municijo. Čeprav smo se branili pred komunističnim nasiljem, je pa bila vkljub temu naša borba ofenzivnega značaja. Naša moč ni bila v utrjenih postojankah, ampak v neprestanem patroljiranju in iskanju partizanskih enot. Zaradi tega tudi nismo „zasedali“ ozemlja v partizanskem smislu, temveč smo ga samo čistili. Domobranstvo je kot redna vojska bilo pravo nasprotje rdečih gverilcev, ki so bili v stalnem premikanju in zato tudi niso mogli, niti smeli, imeti kakšnega stalnega oporišča oziroma postojanke. Kako je bilo v Beli Krajini, kamor naše sile niso mogle prodreti, mi ni poznano.

Naša četa je bila na Igu popolnoma samostojna. Ni spadala v okvir nobenega bataljona in je bila podrejena direktno glavnemu štabu. V istem položaju so bile verjetno tudi vse druge čete, ki so tvorile obrambni pas Ljubljane. Kak mesec po našem prihodu pa je glavni štab tudi točno določil ozemlje, ki naj bi spadalo pod kontrolo posamezne čete. Naši je pripadlo ozemlje, ki je po dolžini segalo od srede poti proti Črni vasi ozir. Barju, kjer je imel postojanko samostojen vod, prva predstraža Ljubljane, pa skoraj do Krvave peči, kakih 15 km zračne črte, no širini pa od Golega in Kureščka do Krima. Ozemlje je tvorilo nekak pravokotnik z 8 km širine in 15 km dolžine. Pod okrilje čete je torej spadalo kakih 120 kvadratnih kilometrov ozemlja. Skoraj tri četrtine te površine je bilo hribovito ozemlje, kjer Mokrec doseže nekaj čez tisoč metrov višine, Krim pa 1100 metrov. Četa se je izpremenila v pravo planinsko četo, saj je bilo treba „obiskati“ oba ta čva vrhova vsaj enkrat na teden. Posebno proti Krimu je bilo od izanske strani kar precej strmine. Da ne bi med nami samimi prišlo do kakšnih neprijetnih srečani oziroma spopadov, so se poveljniki vseh čet na tem področju sporazumeli, da bodo predhodno sporočili, kadar bi zaradi kakšnih posebnih okoliščin morali patroljirati v območju sosednje čete.

Zaradi tragičnih dogodkov na ozemlju okrog Turjaka po padcu Italije, so nam bila imena Golo, Zapotok, itd. v prav slabem spominu. Poleg teh krajev pa so v področje čete spadali tudi deli krimskih gozdov in Rakitniške planote, kakor tudi prostrani mokriški pragozdovi. V osrčju teh pragozdov so preje imeli partizani obširne bolnišnice in skladišča. Bilo jima je nekako središče za Ljubljansko okolico. Če se ne motim, so morali Italijani pripeljati celo divizijo vojakov, da so lahko izsledili te bolnišnice in pregnali partizane. Seveda so ob tej priliki tudi požgali vse te stavbe in naprave. Pozneje sem osebno videl ta pogorišča. Partizani jih za časa domobranstva niso več obnovili, pač pa so se njihove brigade rade zadrževa-

le za kratek čas v teh gozdovih in pa na Golem, ki zaradi višine strateške obvlada okolico.

Spomladi tega leta, ko smo bili še v Velikih Laščah, so krožile novice, da je bil na tem predelu premagan domobranski bataljon, ko je hotel pregnati partizansko brigado z Golega. Pravili so, da se je bataljonu priključil celo glavni štab SD, ki je hotel verjetno na terenu pokazati, kako se vodi napad. Bataljon pa je bil odbit in se je moral umakniti. V tej akciji je padel tudi poveljnik bataljona, prav tisti, ki je par mesecev prele poveljeval delu VS in četnikom, ko so se iz Zapotoka umikali na Želimlje in Ljubljano. Govorice so dolžile takoimenovano „šolsko“ četo, sestavljeno iz mladih fantov, da se ni znala razvijati in da zaradi mladosti in neizkušenosti domobrancev ni vzdržala partizanskega pritiska. Mogoče je tudi, da je štab naredil načrt napada po zemljevidu, toda nobena karta ne pokaže terena takega, kot je v resnici. Prav tako tudi vojaki niso lutke in tam, kjer žvižgajo preko glav prave krogle, je vedno dvomljivo, če bo določena edinica prišla na odkazano mesto in izvršila ukazano nalogo, zlasti še, če mora to izvršiti na neprimernem terenu.

Novi poveljnik je kmalu po svojem prihodu popeljal četo proti tej točki, proti vasi Golo pri Kureščku. Za škriblem se je četa razprostrla v široki strelski liniji ter je iz nekakšne globeli oziroma kotla no nihav in našnikih prodirala proti višje ležeči vasi, kjer je cerkvice s svojim obzidjem kot grozeča trdnjava obvladala vse to ozemlje. Še predno smo prišli do pol poti, je poveljnik odredil takojšen umik, ker bi bili lahko obstreljevani kar iz treh strani. Verjetno je bil tukaj vzrok prejšnjega poraza našega bataljona, saj, če so napadali po tej strani, so si izbrali najbolj neugodno in nevarno pot. K sreči takrat ni bilo partizanov na Golem, ker bi drugače tudi nam trda predla. Še isti dan smo potem začeli pregledovati pogozdeni in poraščeni greben, ki se dviga na desni strani škriplja in Golega in ki na najvišji točki — vrh Golec — nadkriljuje spodaj ležečo vas s cerkvico in „odpre“ pot tudi proti Kureščku. Ta greben je od Mokreca ločen no globoki in široki dolini brez drevja. Preko te doline je bila pred vojno napeljana žičnica, po kateri so prepeljevali drevesna debela iz mokrških gozdov do žage na tej strani. Seveda so vse te naprave požgali in uničili Italijani in pa partizani. Prav ta greben je bil pozneje „ključ“ naših napadov. Po tem grebenu smo prodirali, kadar smo hoteli iti na Golo in prav tu so se vršile tudi vse borbe oziroma spopadi s partizani. Seveda so tudi oni poznali njegovo strateško važnost, saj so na vseh važnih točkah imeli utrjene linije. Njihove „utrbe“ so bile zloženo kamenie, ki je služilo za kritično strelcem in mitraljezcem. V začetku smo te zaslone razmetavali, toda potem, ko smo videli, da so bili čez čas zopet postavljeni, smo jih pustili na miru, ker so se partizani na ta način sami izdajali, kie bodo imeli zasede. Pri vsaki akciji je potem nredhodnica v borbenem razporedu in z vso previdnostjo obkolila te možne zasede. Sicer smo res izgubili nekaj več časa, toda zaradi varnosti je bilo treba tako postopati.



Na Igu se je tudi sam notranji ustroj čete nekoliko izpremenil. Četni kuhar, ki sam ni zmožgal vsega dela, je dobil še dva pomagača. Ker je bilo treba imeti še posebno skladišče za hrano, strelivo in orožje, je to delo prevzel skladiščnik, ki pa je tudi moral imeti pomočnika. Ta dva sta tedensko odhajala z vozom v Ljubljano, od koder sta potem pripeljala hrano in municijo. Seveda ju je vedno spremljala še posebna patrolja. Ustanovila se je tudi čevljarska delavnica, kjer sta dva domobranca imela kar zadosti dela s popravili čevljev. Ker se je četno poveljstvo nastanilo v prvem nadstropju župnišča, ki ga je „podedovalo“ od prejšnje čete, je bilo treba določiti še posebno stražo štirih domobrancev. Poveljnik, ki se je končno naveličal, da si sam čisti čevlje in snaži uniformo, si je izbral še svojega osebnega „purša“, ki pa je čistil tudi pisarno. Vsi ti domobranci, ki jih je bilo treba vzeti iz številnega stanja posameznih vodov, so povečali število „štabnega“ dela čete.

Ig in vse okoliške vasi so imele električno razsvetljavo. Tudi borbeni položaj postojanke je bil ponoči razsvetljen. Zaslonjene žarnice so z visokih drogov obsvetljevale žične prepreke pred bunkerji. Poveljniku to ni bilo prav nič všeč in je hotel v začetku podreti to napeljavo, ker jo je smatral za nepotrebno in celo nevarno, ker so luči točno označevale obrambni položaj. Končno je to misel opustil, ker so zaradi preureditve bunkerjev, ki so imeli zaščitne podaljške, stražarji imeli zadostno kritje. Razsvetljava se je prekmila samo ob nočnih preletih zavezniškega letalstva. Moram pa pripomniti, da so tudi partizani in terenci spoštovali električne daljnovode, ker se ne spomnim, da bi kdaj s sabotažo prekinili električni tok.

JOŽE SLADIČ:

## ZA 30-LETNICO GRČARIC

(Nadaljevanje)

*„Podpisani crožniški poročnik Marjan Strniša rojen v št. Petru pri Zidanem mostu javno obžalujem svojo zmoto in delovanje proti OF in KPJ kot edini fronti narodove volje zastopani od vseh ljudskih mas: priznam svoja dejanja navedena v obtožnici in prosim milostne obsodbe“...*

*Marjan Strniša l. r.*

*V Kočevju, dne 26. 9. 1943.*

Ta Marjanova izjava je bila razmnožena na več tisoč izvodov in razdeljena po Sloveniji kot propagandni material. Osebo mi je Strniša zagotavljal pred živim Bogom, da tega ne bi bil nikoli storil, da mu niso garantirali življenja ostalih.

*„Prodal sem svoj ideal, da rešim soborce. Ti mi bodi vorok in povej*

*narodu. Za resnico sem živel in umrl bom kot protikomunist, nikoli kot spokorjeni grešnik.'*

Takole pa je pisal Marjan svoji zaročenki tik pred smrtjo: „Draga! To pismo je pisano par dni pred odhodom v večnost. Pred satanskim, zapeljivim svetom bom ubit kot izdajalec. Pod silo prilik sem moral podpisati izjavo, toda vedi, da Te ljubim prav tako kot ideal svoje mladosti. Ne sramuj se priznati, da si me ljubila. Bodi ponosna in zvesta svoji obljubi, kot bom jaz onkraj groba... Prilagam Tvoj dragi mi spomin: zlati križec z račko na verižici. V Kočevju, 12. oktobra 1943. Tvoj Marjan.“ Pismo in spominček je dal zanesljivemu podnaredniku Petriču, ki jih je po nemški ofenzivi prinesel v Ljubljano.

Vsak dan so nas spustili za eno uro na sprehod na dvorišče, spočetka vse skupaj, da smo se lahko vse potrebno dogovorili o zasliševanju in begu. Po preteku 14 dni pa so pošiljali samo po eno celico.

Težko pričakovani dež je začel padati takoj zjutraj. Pri srečanju s prvo celico mi Tonček pravi: „ROZMAN NE! (Misli je na beg.) IMAMO DOBRA SPOROČILA OD ZUNAJ (župnišče), NAŠA VLADA V KAIRU SE JE ZAVZELA ZA NAS, NE SMEJO NAS POBITI.“ To je bilo v soboto, 25. septembra 1943, ob 9. uri zjutraj. Že drugič sem mu nasedel. Prvič v Grčaricah, ko se je vrnil od Boruta, DA NAJ STOPIMO S PARTIZANI V RAZGOVOR, DA BOMO PRIDOBILI NA ČASU (jaz in ostali smo bili proti temu), pa sem v njem gledal drugega Milana, kateremu v resnici ni segel niti do pet. Milan je tedaj bil že mrtev. KAKOR VERUJEM V BOGA, TAKO TRDIM DA BI BIL JAZ REŠIL GRČARICE ALI KOČEVJE, DA NISEM POSLUŠAL ŠINKARJA! Kdor temu ne verjame, sem mu živa priča jaz in pa Črne Franc, kateri je 1. novembra 1943 zabodel zloglasnega morilca Pokarca, doma iz Kočevske Reke, stražarja ictnikov iz Kočevja, ki so nato pobegnili. Naivna inteligenca je nasedala v začetku, sedaj in na vekov veke — Amen. Dočim je preprost, kmečki človek ostal vedno isti, v borbi in v ječi. Molčali smo razočarani in trdno prepričani na bližajočo se usodno noč.

V ponedeljek, 27. septembra 1943, so partijci zamenjali prvotno stražo, ki je bila razorožena in poslana v Dijaški dom. Obtoženi so bili tatvine iz vojaških skladišč, katere predmete so prodali nam. Vso stražo so obsodili na smrt. Obsodba se je izvršila v noči od 13. na 14. oktobra 1943 v Mozlju.

Novi stražarji-partijci so bili kot krvoločne zveri. Niso nam dajali vode, niso nas puščali na stranišče, ne dovolili umivanja. Prvotni načrt bega — sedaj nemogoč!

#### *Obiski funkcionarjev*

V petek, 17. septembra 1943, ob 2. uri popoldne nas obiščeta Daki in Popivoda, dr. Kržišnik, Čort, Jerič komandant mesta, Kidričeva žena, katera je bila tudi navzoča pri zasliševanju Strniše, Vidmarja, Marinčiča

in Tončka. Isti obisk se ponovi po padcu Turjaka v ponedeljek, 20. septembra 1943. Brili so norce iz nas in naših voditeljev. Balantovemu bratu — partizanu niso dovolili obiskati ga. Podporočnik Jurček je prejel par paketov z jabolki, vse drugo so zaplenili. Prinesla mu ga je izvoljenka. Jabolka je razdelil med vse.

#### *Pavle Piletič — junak*

Star komaj 16 let, doma iz Prekope, prelepe šentjernejske doline, se je junaško izkazal pri napadu na Brezovico in Pleterje. Kot kurir se je prebil med partizanske brigade in sporočil Balantu v Dolnjem Kronovem, da se mora prebiti do Brezovice, kar je tudi storil. S tem je rešil Brezovico in Milan mu je dal za nagrado 600 lir. V Koševju deli sedaj usodo z nami le s to razliko, da vsako jutro čisti pisarne v gradu, za kar dobi plačilo v hrani in cigaretah. V razgovoru s „Čortom“ mu je v obraz zabrusil: „Ne bi se vam predali, da ni bilo laških topov in smrti Kajtimara.“ Ponudil so mu puško. Svetoval sem mu, naj jo vzame in naj ob prvi priliki pobegne, med tem pa naj pomaga našim jetnikom priti na svobodo. Ko je končal svojo nalogo, se je v začetku novembra 1943 na Primorskem predal Nemcem kot nočni stražar bataljona, katerega so Nemci v tisti noči celega zajeli. To mi je sam pravil ob prihodu v Ljubljano.

#### *Moje zaslišanje*

Kot „odrednega kuharja“ so me zaslišali zadnjega v torek, 28. septembra 1943. Na zaslišanje sta me peljala dva 15-letna pobalina z brzostrelkama. Preiskovalni sodnik: sošolec jurista Jožeta Krivca iz Krškega, mojega sovrstnika. Zasliševanje se je vršilo po točkah: generalije, položaj-čin, koliko časa pri četnikih, borb se nisem udeleževal. Pri podpisu sem bil zelo previden, ker sem opazil, kako pazi na mene.

Nekatere so zasliševali po večkrat zaradi prevelike zgovornosti in so potem vsa zaslišanja poslali na terenske odbore (zaščitnike). Ti so priložili obsodbo in jo poslali nazaj. Vsa grozodejstva, storjena po partizanih in po okupatorju, so nprtili nam. Capuder jih je imel osem, tiptanih na obe strani. Zagovarjati se je moral tudi za umor kapetana Lesjaka-Lampeta, namestnika majorja Novaka. Zaradi tega umora je bil preziran od sojetnikov.

#### *Hrana*

Po dvakrat na dan smo dobivali po pol litra tople vode in 5 dkg kruha. Uši smo imeli toliko, da so nas kar privzdigovale. Noč in dan smo jih lovili, pa jih je bilo vedno več. Zaradi te ušje nadloge, zaradi strašne lakote, nočnih zasliševanj in ubitih živcev nismo zatisnili očesa. Postali smo živi okostnjaki. Poleg tega nas je mučila zaradi prenapolnjene celice vročina, smrad od znoja, blata in vode, razlite v kotu ker nas straža ni puščala na stranišče, četudi sta razsajala difterija in tifus.

(Sledi)

## **Kako je umrl general Rupnik**

O načinu, kako so komunistični zločinci spravili s sveta gen. Leona Rupnika, je takoj po njegovi mučeniški smrti in še leta pozneje prihajala iz domovine vrsta najrazličnejših verzij ki jih seveda ni bilo mogoče preveriti; saj je za resnično zločinsko dejanje usmrtitve vedela samo peščica posebej izbranih krvnikov, ki jim je bila ta podla naloga zaupana. Ker uradno poročilo, ki ga je dne 4. septembra 1946 prinesla agencija Tanjug, ni omenilo ne kraja, ne ure usmrtitve, so si bile vse te verzije edine vsaj v tem, da je bila po splošnem običaju izvršena ob zori omenjenega dne. Najbrž zato, da bi dokazal, kako „človeški“ so komunisti, je kmalu po smrti gen. Leona Rupnika tudi član uradne jugoslovanske misije na Koroškem ob priložnosti enega izmed obhodov begunskega taborišča v Spittalu povedal svojo verzijo. Po tej naj bi se gen. Leon Rupnik sploh ne zavedel trenutka smrti. Na strelišču naj bi mu veleli stopiti iz avtomobila in naj bi ga napotili proti nasprotni strani. Ko se je že primerno oddaljil, naj bi za drugim vozilom skriti oddelek nameril in na znamenje vodnika sprožil salvo generalu v hrbet. Ker je to bila edina verzija z vsaj nekoliko uradne ravni, smo se je ob upoštevanju verjetnosti tudi drugih znanih vse doslej držali. Po 28 letih pa je novinar *Dušan Željeznov* v ljubljanskem *Tovarišu* z razkošjem podrobnosti, ki razodeva sadi zem in cinizem, kakršnih je zmožen samo komunistični človeški spaček, priobčil svojo verzijo. Ker je to poročilo prvič vsaj podpisano, ga za naše bralce brez komentarja dobesedno ponatiskujemo. — Op. ured.

Popoldansko sonce je sijalo in oblivalo Ljubljano. Prijetno in toplo je bilo, ko je ura na zvoniku šentpeterske cerkve odbila pol štirih. Čas je oznanjala kljub razbitim številčnicam. Popokale so ob eksploziji na ljubljanskem kolodvoru maja 1945.

Na dvorišču šentpeterske vojašnice, kjer so bili ves čas procesa in po izreku sodbe zaprti Leon Rupnik, Ervin Roesner, Milko Vizjak in dr. Lovro Hacin, se je ustavila črna policijska marica.

Stražarji so pozvali Leona Rupnika, naj jim sledi iz svoje celice v avtomobil, parkiran na dvorišču. Vrata marice je zaloputnil stražar in šofer je vžgal motor. Skozi dolgi in nizki obok šentpeterske vojašnice je marica zavila čez Ljublianico in odpeljala proti Gruberjevemu prekopu. Pri Karlovškem mostu je morala čakati, da je cvileč odpeljal mimo tramvaj proti Rakovniku. Pognala je na Karlovški most in nadaljevala pot po Dolenjski cesti do Zelenega bajerja, kraja pod Golovcem, kjer je bilo že od nekdanj ljubljansko strelišče.

Ura je bila natanko 16.00, ko je avtomobil pripeljal Rupnika na strelišče.

Ko je izstopil iz avtomobila — oblečen je bil v zebasto obleko — je mežikal v sončno svetlobo in se plaho čudil.

„Ali so moje prošnje za pomilostitev ugodno rešili?“ je tiho in ponižno vprašal tožilce, sodnike in zasliševalce.

„Ne, sporočiti vam moramo, da so vašo prošnjo za pomilostitev zavrnili,“ so odgovorili osuplemu Rupniku. Potem se je zdelo, kot da se je vdal v usodo. Nič se ni upiral, ko so ga vodili v globino strelišča.

Pa tudi oči mu niso zavezali.

Sedem mladih knojevcev, pogumnih partizanov, je že stalo v ravni vrsti in čakalo na ukaz.

Vodnik je rezko poveljeval mirno, potem je zadonelo povelje, naj pripravijo puško na strel, in ob 16.10 te srede, 4. septembra, je zadonela salva eksekucijskega voda.

Priče pripovedujejo, da je Rupnik tik pred tem še prosil „slovenski narod, naj mi oprostí,“ kar ni presenetljivo, saj je nekdanji general že med procesom deloval iskreno skesano.

„Živel slovenski narod!“ je bilo slišati poslednje besede nekdanjega generala jugoslovanske vojske Leona Rupnika.

Knojevci so dobro merili.

Pet krogel je zadelo Rupnika — štiri v prsi, med njimi ena v srce, peta pa je prestrelila vrat.

Ura je bila 16.15 in in ljudska sodba je bila izvršena.

Uro pred tem, ob 15.00 pa sta bila obešena esesovski general in krvnik slovenskega naroda Ervin Roesener in bivši upravnik policije v Ljubljani dr. Lovro Hacin.

Tako je bila torej 4. septembra 1946 izvršena smrtna kazen nad bivšim jugoslovanskim generalom, izdajalcem in vojnim zločincem Leonom Rupnikom, ki je bil 10. avgusta, torej ničel mesec poprej, dopolnil 66 let.

## **Odbor Slovenskega zavetišča**

ima v prodaji slovenski prevod

### **„MARTIN FIERRO“**

Vsaka slovenska hiša naj ima slovenski prevod

Cena 80 pesov

Z nakupom podprete zavetišče

## Gospod „tovariš“ Franc Šetinc – in Žužemberk

(Nadaljevanje)

Gospod Š. T. Kje so pa četniški borci? V kolikor vem, niso bili nič drugačni od drugih. Pa ne da bi g. Š. T. v svoji dilemi spadal med nje?

Soglašam pa z g. Š. T. „— da komunistična oblast ni priljubljena... in ker bi rad pred svojimi pristaši pridobil popularnost...“ Samo stavljam si vprašanje: Ali ne velja zadnji stavek tudi za g. Š. T.-ja?

### ŠETINC O KLERIKALIZMU

(Klic Triglava 30-8-1973)

V Žužemberku so 15. julija slavili obletnice partizanskih enot. To slavje na nekdanjem belogardističnem Dolenjskem je sekretar sekretariata CK ZKS Franc Šetinc izrabil za klic v boj proti klerikalizmu. „Belogardizem je bil najbolj drastična zloraba vere,“ je dejal Šetinc. „To je bil skrajni klerikalizem... Kako je vse to daleč od vere, ni treba posebej dokazovati. Zato človek, veren ali ateist, ne more oprostiti tistemu delu duhovščine, ki se še ni uradno odpovedal belogardizmu in ga obsodil zaradi najhujše zlorabe vere in cerkve, pa tudi zaradi izdaie naroda... Dokler cerkvena oblast tega ne bo storila, bo nosila hipoteko, spričo katere se človek ne more otresti prepričanja, da iskra protirevolucionarnih, s tem pa tudi protinarnih teženj še tli. Dokler ta ne ugasne, človek ne more biti miren.“

„Isto velja za človeštvo,“ je izjavil Šetinc in navezal misel na neonaciste, šovinistično gonjo proti slovenski manjšini v Avstriji in Italiji in nacistične moritve. Na to je opomnil „zaradi poskusov in oživljenja belogardizma, ki bi rad spet prišel iz mišjih lukenj na beli dan. Pri nas so bili posamezniki in skupine, ki so se zavzemale za tako imenovano narodno spravo. Govorili so: zbogajmo se, saj so se dogajala nasilja na obeh straneh.“ Pri tem se delajo, da ne vedo, da so bila nasilja na partizanski strani „raključna, neorganizirana in posamezna“, na drugi strani pa so bili „sistematični, široko zasnovani, med seboj povezani zločini.“ „Belogardizem je bil, najhujša zloraba ljudi, Suhokranjcev.“ Izkoriščal je njihovo vero in zatiral vse, kar je napredno. „Zakaj govorim o tem? Zato, da bi se vsakomur, tudi tistemu, ki je še zaslepljen, končno odprle oči.“

„Ko opozarjamo na nevarnost oživljanja klerikalizma,“ je rekel Šetinc, „mislimo predvsem na gorje, ki ga je navsezadnje najbolj občutil suhokranjski človek. Zato boj proti klerikalizmu ni samo zadeva zveze komunistov, to je naloga vseh, ki želijo resnično svobodno socialistično družbo, osvobojeno vseh zlorab. Ne dovolimo, da bi v imenu cerkve razvijali razne socialne, športne, kulturne in druge dejavnosti, ki poskušajo tekrovati s samoupravnimi ustanovami. V ozadju tega je namera, da bi verniki začeli verjeti, da v institucijah samoupravne družbe niso enakovredni in zato potrebujejo svoje posebne organizacije. To ni res.“ Socialistične sile se bore za samou-

pravne pravice vseh, vernikov in ateistov. ZK zato nasprotuje „vsem tistim, ki ne vidijo razlike med vero in klerikalizmom. To nam vsem daje pravico, da se postavimo po robu delovanju cerkve, duhovščine in laikov, ki si s psihološkim pritiskom ustvarjajo ozračje ogroženosti in zapostavljenosti verujočih. To meji že na nestrpnost, iz kakršne so nekdaj nastajali katoliška akcija, stražarji, vaške straže, razne legije in podobno

„Vprašujemo se, zakaj slovenska cerkvena oblast še vedno vzdržuje uradne zveze z emigrantsko duhovščino,“ je dejal Šetinc. „Kakšne namere ima? Zakaj dovoli, da žužemberški duhovnik potem, ko zbor volilcev izrazi svojo voljo, z zbiranjem podpisov prešteva še glasove vernikov? Ob teh in podobnih pojavih se bo morala Cerkev na Slovenskem zamisliti, ker bo sicer sama kriva, če bo prišla v nasprotja s socialističnimi silami, torej tudi z verniki, kakor že dolgo opozarjamo. Če vernosti ljudi ne morejo krepiti v cerkvi, je tudi s politiko ne morejo nadomestiti. Spreminjanje raznih obredov v politične manifestacije resnični veri ni v prid, ker jo, narobe, vklepa v spone namenov, ki z vernostjo nimajo nič skupnega. Klerikalizem ni vera, temveč je nasilje nad njo, politikanstvo, boj za zemeljsko oblast, utrjevanje svoje ekonomske moči itd., kakor je dejal pokojni Boris Kidrič. Zato šele socialistična družba ustvarja razmere za resnično versko svobodo.“

Šetinc je govoril o velikem povojnem napredku in dejal, da so nove generacije, rojene v socializmu, „zvečine našle pravo pot“, čeprav „niso bile osvobojene vseh tujih in celo sovražnih vplivov.“ Starejši ljudje žele, da le ne bi bilo vojne. Zato tudi obsojajo „vse, ki poskušajo še vedno zastrupljati ljudi z napovedmi, da bodo prišli „naši“, ki jih predstavljajo iz desetletja v desetletje, medtem ko nekaterim od čakanja že sivijo brade.“ Med temi so tudi taki, ki so se šele v socializmu izkopali iz gospodarskih težav in „so skregani z belim kruhom.“ Šetinc je primerjal velike dosežke z govoricami, da gospodarske težave pomenijo razsulo. Toda podobne in večje težave pestijo tudi razvita gospodarstva ZDA, Britanije, Francije in drugih. Zdaj je treba izrabiti ugodno politično ozračje po Titovem pismu, mobilizirati vse rezerve, utrditi družbeno in delovno disciplino in razširiti samoupravljanje na vse ravni, je dejal Šetinc.

Šetinčevo „jurišanje“ na belogardizem je že davno iz mode. Ali Šetincu njegovi tovariši niso povedali, da so belogardizem likvidirali na Turjaku in plavogardizem v Grčaricah v septembru 1943? Četniki so sicer še ostali in so svoje vrste pomnožili s partizanskimi dezertjerji; prav tako je bilo domobranstvo sestavljeno v veliki večini iz bivših partizanskih borcev, prostovoljcev, prisilnih mobilizirancev in ujetnikov.

Ako bi Legija smrti, Vaški stražarji, četniki in domobranci pobijali partizanske ujetnike, kot so to delali partizani z ujetimi protikomunisti, potem bi domobranstvo bilo številčno brezpomembno in po vojni bi bili komunistični zločini temu primerno majhni. Upam se trditi, da je bilo nad 80 odstotkov članov Legije smrti, Vaških straž, četnikov in domobrancev prej pri partizanih, ali pa je delovalo za OF. Vso to maso ljudi pa so komuni-

stični zločini in s terorjem nad narodom (*ne nad buržuazijo, katere sinovi so vodili Komunistično partijo in njeno „Osvobodilno fronto“*) zlasti nad kmetom, odbili od sebe. „Belogardizem „ni bil produkt slovenskih župnišč in klerikalcev, cni so ga samo organizirali (česar danes nočejo priznati) kar pa bi bilo brez uspeha, ako bi partizani po človeško postopali s kmeti. „Belogardizem“ je bil samo samoobramba slovenskega človeka, v prvi vrsti kmeta, katerega je buržuazija vedno prezirala. Naravno, da je klerikalizem k temu kmečkemu puntu pristavil svoj lonček za vsak slučaj. Neizpodbitno dejstvo je, da, če ne bi bilo partizanskih rekvizicij, likvidacij, mobilizacij in okupatorskih represalij, bi ne bilo nikoli niti belogardizma, niti domobranstva, ker tisti, ki so se šli politiko, niso nosili svojih glav v borbo, ampak so jih čuvali v Ljubljani, češ: „Bojuje naj se kmet, ki ga ni škoda“! To je fakt — „tovariš“ šetine.

Šetine se dobro zaveda, da se suhokranjski človek zanima za klerikalizem prav toliko, kot za lanski sneg.

Baje so še ljudje, ki upajo, da se bodo „vrnili naši“, kot pravi šetine. Če je to res, je vzrok to, da se še najdejo ljudje, ki ne morejo sprejeti resnice: *Da so vse naše šetinčevi tovariši po vojni poklali. Da je kulturne in veren slovenski narod mogel producirati človeške hijene, ki so klale slovenske može in fante, medtem ko so Hitlerjevemu zločincu SS Generalu Roesenerju dali možnost zagovora, slovenskim možem in fantom pa ne!*

Gospod „tovariš“ šetine! Vi, ki nimate krvavih rok — dokažite temu suhokranjskemu ljudstvu, da se ne bodo vrnili naši. *Odprite arhive komunistične partije Slovenije iz leta 1945 in njenega VOS-a, VDV, OZNA kot imenujete veje tedanje slovenske in jugoslovanske Stalinove NKVD. Izdajte mrtvaške liste svojcem pobitih.*

Vsi civilizirani ljudje in narodi to delajo. In prepričan sem, da boste imeli mnogo več podpore, kot pa jo lahko pričakujete od debelušastih „rdečih“ borcev, ki se bojijo — ne klerikalizma — ampak mladega rodu, ki mora hlapčevati Avstrijcem, Nemcem in po vsem zapadnem kapitalističnem svetu. da financirajo rejene, debelušaste „rdeče“ borce—izkoriščevalce delovnega ljudstva!

Toliko poklicnih izkoriščevalcev delovnega ljudstva ni v Sloveniji nikoli produciral ne klerikalizem, ne liberalizem, niti ga ne najdete nikjer v kapitalističnem svetu.

Pred nekaj leti sem v „Dolenjskem listu“ čital o Koritenski gmajni, katero so dali kmetje v zadrugo „pod političnim pritiskom.“ In šetine je zapisal: „Če je bila storjena krivica se mora to popraviti, če se popraviti sploh da...!“

Točno! Gospod „tovariš“ šetine! Krivice in zločina nad narodom ni mogoče popraviti. Možno pa je priznati zločin nad narodom, o katerem ne molči samo komunistična partija, ki ga je storila, ampak tudi slovenska katoliška cerkev, ki ga malikuje. Zločin pa ostane zločin! In kdor ga je



storil in kdor ga zakriva in malikuje, bi moral videti pisanje na steni:  
MANE, TEKEL, FARES!

Naslednji odstavek sem vzel iz članka socialnega kritika v največjem kanadskem dnevniku.

Gospod „tovariš“ šetinc vzemite na znanje!

Antiklerikalizem je mrtev. Celih 10 let. Ljudje so prenehali žvečiti duhovnike. In zakaj? Zato ker niso več okusni. Duhovščina prejšnjih let je bila kisló boleča. Nosili so dolge črne halje in so imeli reakcionarne politične nazore. Maševali so v latinščini, obsojali grehe, napadali prešuštništvo, zahtevali so od ljudi, da gredo večkrat k spovedi. Niso se igrali z vero, dogmo, papeževo nezmisljivostjo in drugo. Skratka, tisti duhovniki so bili posebnost, oni so hrustali v tvojih ustih kakor solata.

Današnji duhovniki nosijo trgovske obleke; govorijo, da se bodo poročili; upirajo se papežu; posvečajo ljubečo pozornost Komunistični partiji; simpatizirajo z brez značajnostjo in nimajo okusa za orglarsko muziko. To je tisto, kar mislim, oni niso več okusni, ljudje nimajo več apetita po njih“.

Pisec je javno napisal tisto, kar vsak drugi misli privatno.

Gospod „tovariš“ šetinc, Vaši politični nazori so torej zelo zaostali in strašno reakcionarni.

## **Jugoslovanski režim se jezi**

Nedavno je izšla nova knjiga o državljanski vojni v Jugoslaviji v letih 1941—1945. Knjigo je po 7 letih natančnega dela pripravil in objavil Walter R. Roberts, pomožni direktor U. S. Information Agency, uradne Informacijske službe ZDA.

Knjiga, ki nosi naslov „Tito, Mihajlović in zavezniki v letih 1941—1945“ (Tito, Mihailovic and the Allies, 1941—1945), je vzbudila hudo kri med vodniki jugoslovanskega režima in sprožila vrsto protestov pri poslaništvu ZDA v Beogradu, pa tudi pri vladi ZDA v Washingtonu. Jugoslovanski zastopniki so spravili to knjigo na dnevni red razgovorov v državnem tajništvu v preteklem mesecu, ko so govorili o vrsti vprašanj, ki zadevajo ZDA in Jugoslavijo.

Vlada ZDA je izjavila, da je knjiga delo neodvisnega študija in da ne predstavlja uradnega stališča ZDA. Jugoslovanski predstavniki, ki so se pritožili nad Robertsovo knjigo v poslaništvu ZDA v Beogradu, so priznali, da knjige niso videli in ne brali, kot je poročal Dan Morgan v „Washington Post“ 19. avgusta 1973.

Vodnike Titovega režima in seveda Tita samega jezi, ker je v knjigi W. R. Roberts razkril po uradnih dokumentih, da so se partizani leta 1943 pogajali z Nemci ne le o izmenjavi ujetnikov, ampak tudi o „Acco-

modation“, kar Angleško-slovenski slovar, ki je izšel v Ljubljani leta 1967, prevaja s „prilagoditev, poravnava, ugoditev, sprava...“

Tito in njegovi so skozi vso vojno in po njej vztrajno trdili in rotili domači in tuji svet, da so se vedno, vztrajno in dosledno borili proti nacizmu, medtem ko so Mihajlovića dolžili, da se je z Nemci pogajal, namesto da bi se z njimi vojskoval. Zato so Mihajlovića, ko so ga ujeli, tudi obsodili na smrt in ga umorili.

Walter R. Roberts se za vse te trditve in rotenja ni menil, ampak je šel skrbno in vestno skozi dokumente. Pri tem je dognal, da so se vrhovni vodniki partizanstva sestali in pogajali z Nemci. Partizane so zastopali pri razgovorih Milovan Djilas, Koča Popović, kasnejši zunanji minister in načelnik glavnega stana Jugoslovanske ljudske armade, ter Vladimir Velebit. Pri razgovorih je Djilas nastopil pod imenom Milčš Marković, Velebit pa pod imenom Vladimir Petrović.

Prvi sestanek je bil 11. marca 1943 v Gornjem Vakufu zahodno od Sarajeva, drugi pa v Zagrebu. Na tega so Nemci Djilasa in Velebita prepeljali v Zagreb s svojim vojaškim letalom.

Razgovori so bili začeti na nemško pobudo in so bili tudi od nemške strani ustavljeni, ko je to ukazal neposredno sam zunanji minister Von Ribbentrop. Uradni jugoslovanski dokumenti sestanka v Zagrebu ne omenjajo, četudi omenjajo podrobno vse sestanke in stike med posameznimi četniki vodniki in Nemci. Partizanska pogajanja z Nemci pač niso v skladu s partizansko mitologijo, pripominja k ugotovitvi tega dejstva ameriški časnikar Dan Morgan.

W. R. Roberts se pri svojem poročanju naslanja na osebni pregled in študij vseh zadevnih dokumentov v Bonnu in Washingtonu.

Časopis „Foreign Affairs“ označuje Robertsovo knjigo za najbolje delo o odnosih zaveznikov, posebno Amerikancev, do sil odpora v Jugoslaviji. Georg Kennan, bivši poslanik v Beogradu in Sovjetski zvezi, je Robertsovo delo označil za najbolj stvarno in nepristransko o tem vprašanju.

Stiki med Italijani in Nemci na eni ter partizani na drugi strani so bila znana dejstva, na razpolago je bilo dovolj podatkov in dokazov začasne „pomiritve“ na določenih prostorih in ozemljih. Osvobodilna fronta je to vztrajno in dosledno tajila, toda nobena tajnost ni tako trdna, da ne bi prej ali slej prišla na dan. Da razkritejete te „tajne“ od strani ameriškega znanstvenika Beograd jezi, je zato razumljivo, četudi že prenekateri vodniki in udeleženci „osvobodilnega boja“ v vrstah Osvobodilne fronte nič več ne taje, da je bil glavni cilj boja uvedba komunistične oblasti v Jugoslaviji, boj proti nacizmu pa le, kolikor je služil glavnemu cilju.

### *Tema za razmišljanje*

Zares žalostna je lastnost ljudi, da jih bolj drži skupno sovrašтво kot skupna ljubezen.

Benavente

## T A B O R

prejel

### NAJVIŠJE KOMUNISTIČNO ODLIKOVANJE

Ker mi v domovini seveda nimamo svojih potovalnih agencij itd., kaj šele diplomatska zastopstva, da bi nam naši zaupniki lahko po tako hitri poti in tako nemoteno pošiljali poročila, kot se to dogaja v obratni smeri, je po predhodnih, že mesece trajajočih, pa ne potrjenih govoricah šele sedaj končno le prišla na našo uredniško mizo avtentična diploma, po kateri je izmed vse množice periodičnih publikacij v zdomstvu prav naš

#### TABOR PREJEL NAJVIŠJE KOMUNISTIČNO ODLIKOVANJE.

Kar pa je zanj še večja čast, je to, da ga je za to odlikovanje izbral ljubljanski ilustrirani tednik TOVARIŠ, ki je že izza takojšnjih povojnih dni najbolj vnet navijač komunistične partije, in je zato njegova izbira pri tem več vredna.

Ta naš ljubljanski publicistični „tovariš“ je namreč prinesel tehnično zares neoporečno *reprodukcijo celotne naslovne strani platnic TABORA št. 9 za leto 1971* in pri tem zapisal:

*Med najbolj strupene emigrantske revije sodi vsekakor mesečnik "Tabor", ki izhaja v Buenos Airesu v Argentini.*

Ko se ljubljanskemu TOVARIŠU doživeto zahvaljujemo za to presenetljivo, pa na tihem vendarle pričakovano odlikovanje, nas nekoliko moti samo to, da ga ni dobila nobena druga zdomska — bolj kvalificirana publikacija, ki bi si ga bila vsekakor bila dolžna zaslužiti prej kot glasilo — „rokodelcev“. Toda ta grenak priokus v našem splošnem veselju zaradi odlikovanja si je eden izmed „rokodelcev“ uredniškega odbora TABORA stoično splaknil s Cervantesom: „*Ladran, Sancho; señal que cabalgamos!*“ (Lajajo, Sančo; znamenje, da jahamo!)

Zato razumemo, da to visoko odlikovanje ni samo zasluga TABORA, ampak v mnogo večji meri naših svobodnih termitov v domovini, ki jim z našimi čestitkami zopet kličemo:

*Svobodni termiti, na delo!*

Z našo zahvalo TOVARIŠU pa gre TABOROVO zagotovilo, da bo to odlikovanje znal tudi v bodoče upravičiti s še bolj neutrudnim delom za vodilom:

**SVOBODNI SVETA, ZDRUŽITE SE!  
ZA BOGA — NAROD — DOMOVINO!**

Terezija Marinšek:

## Solženicin: človek in pisatelj

„Ko sem zvečer v postelji kot navadno, prišel brati rokopis neznanega pisatelja“, — piše Tvardovski, „sem iznenaden spoznal, da imam pred seboj delo novega ruskega klasika. V začudenju, s spoštovanjem, sem vstal, se oblekel v črno obleko, sedel k mizi in tam vso noč nadaljeval z branjem.“

S tem dogodkom, s knjigo: „En dan v življenju Ivana Denisoviča“ je Rusija spoznala novega pisatelja Solženicina.

Aleksander Solženicin je bil takrat, to je leta 1961, star 42 let. Rodil se je 11. decembra 1919 v Kislovodsku. Še pred njegovim rojstvom v poletju istega leta je padel v prvi svetovni vojni, kjer se je boril kot prostovoljec, njegov oče, ki je študiral filologijo v Moskvi.

Njegova mati je delala kot stenografka v mestu Rostov, kjer je Solženicin preživel vso svojo mladost. Leta 1936 je končal klasično gimnazijo. Od otroških let, ne da bi ga kdorkoli nagovarjal, je hotel postati pisatelj. Ker pa se ni mogel preseliti v Moskvo, da bi tam dobil primerno izobrazbo, je v Rostovu študiral matematiko. Študije je končal l. 1941., malo pred vstopom Sovjetske zveze v drugo svetovno vojno. Vpoklican je bil k vojakom, kjer pa se zaradi slabega zdravja ni boril na fronti pač pa so ga kot matematika zaposlili v topničarski šoli. Tam je delal vse do leta 1945, ko so ga aretirali. Zaprli so ga na podlagi korespondence, ki jo je vodil s svojim sošolcem, kjer je kritiziral Stalina, seveda s psevdonimom. Obsodili so ga na 8 let prisilnega dela, kar je bila takrat mila kazen. Prva leta je preстал v različnih taboriščih, leta 1950 pa so ga poslali v taborišče za politične jetnike v Ekibastuzinu (Kazakistan), to je v Aziji — kjer je delal kot rudar, zidar in topilec.

Ko je preстал svojo kazen, ga niso izpustili, pač pa so ga poslali v dosmrtno izgnanstvo v Kok — Terek v Kazakistanu. Tam se je preživljal kot učitelj matematike in fizike. Od 5. marca l. 1953, ko je bila uradno objavljena Stalinova smrt, se je smel gibati prosto, vse do takrat je bil zastražen. Leta 1956 je bil oproščen izgnanstva.

Še na prisilnem delu se mu je naredila rakasta bula na želodcu. Brez posebnih pregledov so ga operirali. V letu 1953 pa se mu je stanje tako poslabšalo, da je bil na smrt bolan. Dosegel je, da so ga operirali na kliniki za raka v Taškentu, kjer se je skoraj čudežno pozdravil.

To je v grobih obrisih njegova življenjska pot do trenutka, ko ga je Sovjetska zveza spoznala kot pisatelja.

Kakor je že bilo omenjeno, je že od rane mladosti želel postati pisatelj. Tekom svojega dolgega izgnanstva je v prostem času skrivaj pisal prozo. V vsem tem času je bil prepričan, da nikdar ne bo mogel objaviti niti ene

same vrstice. Še celo svojim najbližjim se je komaj upal kaj pokazati, da se ne bi razvedelo. V taboriščih je napisal vrsto del, kjer opisuje tamkajšnje življenje. N. pr. „Norinc in potepuh“, „Prvi krog“, „En dan v življenju Ivana Denisoviča“. Kasneje tudi „Rakov oddelek“. Prav tako so znana krajša dela: „Hiša Marione“, „Postaja Krečetovka“, „V. dobro za stvar“ itd.

Bolelo ga je, da vsaj katero teh del ne morejo oceniti poklicni literati. Šele leta 1961., po 22. kongresu komunistične partije in po takratnem predavanju Tvardovskega, se je odločil in mu poslal v pregled rokopis: „En dan v življenju Ivana Denisoviča“. Zavedal se je nevarnosti tega koraka, ali po zaslugi Tvardovskega, je knjiga po vseh zaprekah po enem letu prišla v tisk. Prav tako leta 1964 tudi „Prvi krog“. Spoznali so, da je njegov jezik izredno lep, klasičen, podoben Tolstojevemu. Ali leta 1965 sta bili obe knjigi zaplenjeni, kakor tudi vsi njegovi prejšnji rokopisi. Tista trenutna sovjetska svoboda je že pojenjavala. Čeprav v vseh teh delih, ki so napisana v obliki romanov, v omiljeni obliki prikaže življenje in trpljenje kaznjencev, sovjetska vlada vendar ni prenesla niti te resnice, čeprav na račun Stalinove dobe.

Z zaplembo njegovih del se je pričelo tudi preganjanje pisatelja samega.

Skoraj vsa njegova dela so našla pot v svobodni svet. V Parizu so v ruščini natisnili njegove knjige, ki so bile potem prestavljene v druge jezike.

Leta 1971. je prejel Nobelovo nagrado za literaturo. V Stockholm pa ni šel po nagrado, ker je vedel, da bi mu Sovjeti preprečili vrnitev v domovino.

Že pet let je imel pripravljeno najstrašnejše delo: „Otočje Gulag“. Gulag je sestava, ki pomeni Glavno vodstvo koncentracijskih taborišč. To s: pravi, da Otočje Gulag ne pomeni določenega otočja, pač pa s tem literarnim imenom označuje vsa koncentracijska taborišča v Sovjetski zvezi. Ker je življenje v njih tako nekaj zase in nima nobene podobnosti z normalnim življenjem, je tudi kot nekako otočje zase.

V tem delu pa brez omiljenosti povesti, po lastni izkušnji in po izkušnji tolikih — dobil je par sto pisem od preživelih prič — opisuje vso grozoto teh taborišč. Vsa strašna lakota in mraz, telesno in duševno mučenje milijonov ljudi, večina nedolžnih in umrlih, kaže žrtve komunističnega sistema.

Solženicin v vseh svojih delih išče in hrepeni po svobodi. Svobodi misli in življenja. Obrača se k Bogu, ki je v Sovjetski zvezi nepriznan.

Že dolgo časa je bil pisatelj vladi neljub državljan. Če bi ne bil poznan in spoštovan v tujini, bi ga z lahkoto uničili. Ker se je tudi sam zavedal nevarnosti, v kateri se nahaja, je odredil v literarnem testamentu, da v slučaju, če se mu kaj zgodi, ako ga zaprejo in če izgine ali umre, v tujini takoj objavijo „Otočje Gulag“.

Tajna policija je pet dni zasliševala Elizabeto Voronskajo, ki je na stroj prepisovala njegovo delo in je nazadnje le povedala, kje je skrit rokopis. Po vrnitvi v Leningrad se je iz obupa obesila. Takoj nato je avtor dovolil izdajo prvega in drugega dela knjige v tujini. S tem pa je postal odkrit boj med njim in vlado.

Sredi februarja letošnjega leta so ga na njegovem domu aretirali, ga odpeljali v zapor, potem pa iznenada zastraženega poslali z avionom v svobodni svet. Dokler ni letalo pristalo in je sam prebral napis: Frankfurt — Main, ni vedel, kam ga peljejo.

Tam ga je sprejel tudi Nobelov nagrajenec za literaturo, katoliški pisatelj, Nемеc Heinrich Böll.

Po enomesečnem mučnem čakanju so končno poslali za njim v svobodo tudi njegovo družino.

Marsikateremu se zdi, da je Solženicin s tem rešen in prost. Toda zanj, ki je žrtvoval vse svoje pisateljske moči v pomoč svoji domovini — je izgnanstvo težka usoda.

## LJUBLJANA — SREDIŠČE POGANSTVA

Pod gornjim naslovom je izšel članek v „Salezijanskem pi-smu“ št. 28/1973. Ker je nad vse zanimiv, ga danes podajamo našim bralcem. (Op. ur.)

Kajne, da Vas je gornji naslov dirnil? Saj je tudi mene, ko sem ga bral v ljubljanski „Družini“ tam v mesecu avgustu.

Neko dekle iz okolice Domžal piše, da se je udeležila neke letošnje nove maše, pa da jo je dirnilo, ko je med pozdravom novomašniku slišala tudi besede, da „je Slovenija danes poganska, središče poganstva pa da je Ljubljana“.

Na ta očitek odgovarja v „Družini“ g. dekan Rafko Lešnik, ki trdi, da „Slovenije — in niti mest v Sloveniji — ne moremo še imenovati poganske“. Njegova dokazovanja in zlasti statistike, ki jo navaja, pa jasno povedo, da če Slovenija še ni poganska, je na poti, da postane. Takole piše:

„Verska statistika nam pove, da zadnji čas vsako leto ostane nekrščeni-h približno 15% novorojenih otrok, torej do 4.000 otrok vsako leto. Tu odstotek v mestih seveda postane višji, na deželi pa je zelo nizek. Zato res utegne med otroki in mladino danes Ljubljana imeti precej nekrščeni-h. Nič se ne bomo zmotili v svoji oceni, če rečemo, da ima Ljubljana do 15% nekrščeni-h prebivalcev (okrog 30.000).“

Ugotavljamo tudi, da se pri nas 25 do 30 odstotkov novoporočencev poroči samo civilno. Seveda vsi ti niso „neverni“, torej „pogani“! Vendar pa tudi ta številka nekaj pove.

ne moremo reči, da so ti ljudje popolnoma „brez vere“, saj vemo, kakšni so dostikrat vzroki necerkvenih pogrebov.

V vsej Sloveniji prihaja redno k nedeljski maši 420 do 450 tisoč ljudi, to je skoraj ena četrтина vseh prebivalcev. Seveda je na podeželju ta odstotek navadno veliko višji (40 do 60 odstotkov ali tudi več), čeprav je v nekaterih krajih sorazmerno nizek. Mesta poznajo tudi v tem veliko večje odstopanje.

Prej omenjeni dogodki v življenju — krst, poroka, pogreb, nedeljska maša — nam ne povedo vsega, pač pa nam marsikaj osvetlijo.

Temu moremo dodati še, da nekaj odstotkov krščenih otrok nikdar v življenju nikjer ne doživi nobene verske vzgoje, saj ne pristopi niti k prvemu obhajilu. Nekaj odstotkov prvoobhajancev pozneje ne gre k birmi. Nato jih je še nekaj odstotkov več, ki ne poskrbijo za poroko pred Cerkvijo. To nam pove, da obisk verouka z naraščajočo starostjo upada, kar nam statistika tudi potrjuje.

Če je v Sloveniji krščenih povprečno 85% otrok, jih pristopi k prvemu obhajilu 82%, k birmi 75%, k verouku pa jih prihaja redno okrog 65%. Prav lahko zato rečemo, da si vsaj ena tretjina naše mladine ali sploh ne osvoji nič krščanskega ali pa v skrajno nezadostni meri.

Tako se torej srečamo z novim pojavom, ki ga nekateri imenujejo — in ne brez razloga — razkristjanjevanje.

Kaj je pravzaprav razkristjanjevanje?

To, da je vedno manj krščenih? Ali predvsem tisto, da je vedno več takih, ki ne mislijo in čutijo krščansko?

Razkristjanjevanje je v svojem jedru nekrščansko, neevangeljsko mišljenje in gledanje na življenje ter svet. Seveda je v mišljenju takih ljudi lahko še marsikaj krščanskega, v svojem jedru pa pri tem ne čutijo bogve kaj religiozno. Ne dajo se voditi osebni globini pred Bogom in v Kristusu. mnogo nekrščanskega, nič kaj verskega čutenja in mišljenja.

Lupina more biti pri njih še v marsičem krščanska, za to fasado pa je že mnogo nekrščanskega, nič kaj verskega čutenja in mišljenja.

Zato bomo rekli, da je razkristjanjevanje pot ven iz krščanstva, poganstvu nasproti. Slovenije — in niti mest v Sloveniji ne — ne moremo še imenovati poganške v tem pomenu. Tudi ne moremo reči, da je že razkristjanjena — torej brez vsakega verskega čutenja. Pač pa je na poti razkristjanjevanja!

## NALOGE VERNIKOV DOMA

To je huda ugotovitev, ki mora vsakega poštenega Slovenca zaboleti. Verna Slovenija, ki se je tako uspešno upirala muslimanski krivi veri za časa turških vdorov, ki se ni dala zapeljati v protestantizem, ki je organizirala mogočne mednarodne verske kongrese, ki je imela v vsaki župniji

cvetoče mladinske organizacije, ta verna Slovenija zdaj postopoma postaja neverna in celo veri sovražna in to iz dneva v dan bolj.

G. Lešnik z bridkostjo ugotavlja, da „nekateri brogi v Ljubljani, ki bi jih že lahko imenovali poganske, razpolagajo z moderno tehniko širjenja idej, s katero svoje brezboštvo na vso moč vsiljujejo.“

Na žalost mnogi rojaki, ki od tod hodijo domov na obiske, tega razkristjanjevanja ne opazijo, ker jim ga spretno prikrijejo s prijetnimi sprejemi itd. Pogosto taki obiskovalci potem govorijo, kako so cerkve doma polne, pa se ne zavedajo, da so videli le tisto četrtno slovenskega naroda, ki jih napolnjuje, ostalih treh četrtnin pa ne.

„Če dežela doživlja razkristjanjevanje“, piše dalje g. Lešnik, „je seveda Cerkev — torej vse božje ljudstvo — dolžna poglobiti evangelizacijo. Ta evangelizacija pa mora teči tako, da z lučjo evangelija osvetli vsa področja človeškega življenja in človeških dejavnosti. Če ta način oznanjevanja ni ustrezen in če se oznanjevanje ne dotakne življenjskih vozlišč, potem življenje ne pokristjanjujemo.“

Glavna naloga vsega prizadevanja Cerkve na Slovenskem je v tem, da iz razkristjanjevanja, v katerem se trenutno nahajamo, preidemo k pritagljeni evangelizaciji.“

Svoj članek zaključi takole:

„Sklepne misli: Slovenija še ni poganska. Tudi Ljubljana re! Počasi ginejo zavestne krščanske vrednote. Poznamo žarišča zavestnega razkristjanjevanja, deloma pa še čakamo na temeljito pokristjanjevanje našega življenja. Tukaj pa vse božje ljudstvo potrebuje veliko požrtvovalnosti in moči, ne nazadnje pa tudi nesebičnih duhovnih poklicev. Danes imamo v Sloveniji na 1.700 prebivalcev enega duhovnika (z ostarejšimi vred) in na 2 300 prebivalcev eno redovnico. Za pravkar opisano delo, ki nas čaka, občutno premalo! — pa čeprav bi verniki še toliko pomagali. Na vseh ravneh potrebujemo delavcev!“

## TUDI MI MORAMO POMAGATI

Ne le verni rojaki doma, tudi mi po svetu moramo storiti svoje, da to razkristjanjevanje slovenskega naroda ustavimo ali vsaj njegov učinek zmanjšamo. Gre vendar za naše rojake, morda celo sorodnike, ki polagoma postajajo pogani, če še ne oni, pa njih otroci. Prav je, da so nam pri srečanju zamorci v Afriki in da podpiramo misijonarje, da jih privedejo h Kristusu, še bolj pa moramo pomagati duhovnikom doma, da naše rojake obvarujejo pred razkristjanjevanjem, oziroma jih naredijo katoličane, če so pogani.

Kar ne moremo se zživeti v dejstvo, da je Slovenija misijonska dežela in da so duhovniki tam misijonarji, ki potrebujejo naše pomoči, kakor so je potrebni drugi misijonarji po svetu, in še bolj, ker tukaj gre za naše rojake. Drugi misijonarji dobivajo pomoč iz vsega katoliškega sveta, našim v Sloveniji nihče ne bo pomagal, če jim mi ne bomo.



## MISIJONARJEVO PRIZNANJE

Da duhovniki v Sloveniji opravljajo resnično misijonsko delo, je lepo priznal misijonar Jože Cukale iz Indije, ko je bil laní doma na obisku. V Ameriški domovini je takole napisal:

„Občudujem slovenske duhovnike. Imajo težje delo kakor mi misijonarji.

„Ko so fantiči in dekličí stari 14 let, jih čakajo pikniki, plesi in zabave s sovjetsko muziko in sladke zastrupljene italo-nemške pornografije. Proti temu samo molitve ne bodo zadostovale. Treba bo drugačnih žrtev, da se izžene satan, ki bi rad vstopil v vabljivo počiščeno hišo slovenstva.“

### VEROUK MORA BITI ZANIMIV, DA MLADINO PRIVLAČI

Kdo od nas, ki smo mlada leta preživelí v predvojni Jugoslaviji ali celo Avstriji, se je kaj posebej brigal za verouk? V šolo smo hodili in tam smo se ga učili, če smo hoteli ali ne. Danes ne le, da ni verouka v šoli, marveč je vse učenje v njej protikrščansko. Kdor se hoče verouka učiti, mora hoditi posebej ob sobotah ali nedeljah v veroučno šolo. To pa je za fante in dekleta velika žrtev.

Mi smo k verouku hodili, pa naj je bil zanimiv ali ne, ker smo morali. Danes si morajo duhovniki prizadevati, da naredijo veroučne ure čim bolj privlačne, da mladino k njim pritegnejo. Če more katehet svojim učencem vsak teden kazati kakšne zanimive skioptične slike ali celo predvajati kak film, bo mladina veliko rajši hodila k verouku kakor pa, če mora poslušati le suhoparni katekizem.

Če more katehet svoje učence od časa do časa popeljati kam na romanje, bodo k verouku tem rajši prihajali.

Vse to so pa stvari, ki stanejo denar in duhovniki doma nimajo nobenih fondov za to. Župnije doma prej niso imele veroučnih prostorov, morajo jih postaviti znova ali v župnišču kaj prezidati. Za vse to je potreben denar.

### ZAKAJ PA NE PROSIJO

„Če je res taka potreba doma, zakaj nas pa ne prosijo in zakaj nihče od ne organizira nabirke v ta namen?“ se najbrž sorašujemo. Od doma nas prosijo le za pomoč za popravilo cerkva. Za zidavo veroučnih učilnic, za učila za krščanski nauk in za vzdrževanje duhovskega naraščaja nas ne upajo prositi, ker bi jim potem komunisti očitali, da je verouk in da so mala semenišča v službi ameriškega imperializma.

Za misijonarje drugod po svetu lahko imamo prireditve in javne nabirke, ker se v njih deželi nihče ne bo zgražal, če dobijo podporo od tod, za duhovnike v Sloveniji pa tega ne smemo, ker bi doma takoj planili po

njih, da so v zvezi z ameriškim imperializmom in begunskim klerikalizmom. To je tudi vzrok, da darov za slovenske salezijance ne objavljam.

## KAKO POMAGATI

Kdor res uvidi potrebo, da moramo pomagati slovenske duše reševati poganstva, bo našel tudi pot, da bo svojo pomoč spravil v prave roke.

Greste kdaj na obisk v Slovenijo? Nič ni lažjega kot domačemu župniku ali kakšnemu drugemu duhovniku, ki ga poznate, stisniti v roke kak stotak v ta namen. Ne greste domov? Dajte komu iz Vašega kraja, ki gre, naj nese in izroči. Vedno več je duhovnikov, ki prihajajo iz Slovenije na obiske sem. Lepa priložnost, da darujemo ali njim ali jih prosimo, naj nesejo komu drugemu.

Važno je, da se zavemo, da je Slovenija res misijonska dežela, ki potrebuje naše pomoči, da ne postane poganska.

Strašno nedosledni smo. Ko je med vojsko komunizem hotel zagospodovati nad slovenskim narodom, smo prijeli celo za orožje in se borili proti njemu predvsem zato, da bi narodu vero ohranili. Ko zdaj komunizem slovenski postopoma, pa dosledno vero jemlje, kaj pa zdaj storimo, da bi to razkristjanjevanje preprečili?

Rev. dr. Fr. Blatnik, SDB

## Dobrega angela varuha imam

PATERSON, N. J. — „Živemu se vse pripeti,“ pravimo, pa se rado enim več, drugim manj. Naravno je, da kdor dolgo živi, več doživi. Meni je Bog dal, da že kar lepo število let hodim po zemlji; nič nenavadnega, če sem doživel marsikaj, česar vsak ni. Kar me čudi, je dejstvo, da se mi dogajajo stvari, ki se le redko komu.

Ne dolgo temu ste lahko brali, kako so slovenski komunisti dosegli, da so mi predstojniki prepovedali še kaj pisati proti jugoslovanskemu režimu. Čast, ki le redko koga doleti. Pravim, da je to čast, kajti s to prepovedjo so komunisti priznali, da jih je moje pisanje zadevalo v živo, bilo je torej stvarno in dokazano. Ker mojih trditvev niso mogli spodbiti, so mi nadaljnje pisanje kratkomalo prepovedali.

Med poštenjaki je navada, da, če se dva v kaki stvari ne strinjata, razložita vsak svoje stališče, ga podpreta z dokazi, nasprotnikove trditve pa skušata pobiti s protidokazi. Včasih se pa zgodi, da tisti, ki nima prav, videč nasprotnikovo premoč, ker mu z debato ne more do živnega, ga kratkomalo lopne po glavi. Tako so komunisti naredili z menoj. S tem so pa nehoče priznali, da mojih trditvev niso zmožni ovreči.

Res ne vem, če je še med nami kdo, ki so mu prepovedali pisati proti komunističnemu režimu v Jugoslaviji. Da so meni, si štejem v veliko čast in priznanje.

Na nedeljo sv. Treh kraljev se mi je pa pripetilo nekaj, kar se je na žalost že marsikateremu rojaku, le da se je meni z manj žalostnim koncem: sredi Patersona so me napadli zamorci in me pobili na tla, kjer smo se na vso moč lasali, pa sem le odnesel kožo celo in ves denar.

Bila je prva nedelja v mesecu in sem imel sv. mašo v kapeli brezjanske Marije Pomagaj v Washingtonu. Vedno sem te sv. maše vesel in rad zahajam med washingtonske rojake, ker res lepo sodelujejo pri najsvetejši daritvi, pa še kaj se pomenimo potem. To nedeljo sem se bal, da bo manj udeležencev, ker je bila sprememba ure, pa jih je bilo razveseljivo veliko. V pridigi sem obžaloval, da je po skoraj 2000 letih, odkar se je Kristus razodel ljudem, še vse premalo krščanske miselnosti in življenja med nami.

Joj, kako bridko sem na sebi občutil resničnost teh besed, ko sem se vrnil v Paterson! Ker ob nedeljah tukaj krajevni avtobusi ne vozijo, sem hotel vzeti taksi, da bi me iz sredine mesta potegnil domov. Bilo je malo pred deveto, ko sem s kovčkom v roki korakal po ulici, ki je ob delavnikih močno prometna, to nedeljo je bila pa čisto prazna, ko me je nenadoma nekdo od zadaj z obema rokama zgrabil za vrat, spodnesel in potisnil na tla. Takoj sem se zavedel, za kaj gre. Trdno sem držal kovček v levi roki, da mi ga ne bi iztrgal, z desno pa udarjal nazaj, kar sem le mogel, in z nogama brcal, hkrati pa klical „Help, help!“ Dobro minuto sva se tako lasala in premetavala. Samemu sebi se čudim, kje sem jemal moč, da sem njegove udarce odbijal, pa samo z eno roko. Kar nenadoma pa me je napadalec izpustil in, ko sem se usedel, sem videl štiri, ki so bežali, dočim je na sosednjem križišču nekdo vpil: „Police, police!“ Pobral sem se, potipal, kje je kakšna rana ali me kaj boli, pa Boga zahvalil, ker nisem nič tega našel. Tudi denar je bil še ves v žepu.

Tisti, ki je na vogalu vpil, je poklical policijo, ki je bila res kmalu na mestu. Od njega sem zvedel, da me ni napadel samo eden, marveč dva in da sta druga dva stala malo stran, zato se ni upal priti me braniti, le kričal je. Jaz nikogar nisem videl v obraz, od njega sem zvedel, da so vsi štirje bili zamorci. Imel sem vtis, da jih je njegovo vpitje prestrašilo, da so zbežali, in sem se možu seveda zahvalil za rešitev. Ko me je pa policija pripeljala domov in sem hotel večna vrata odkleniti, sem zapazil, da nimam ključev in da je hlačni žep, v katerem sem jih nosil — desni zadaj — obrnjen na ven. Nemogoče, da bi bili ključi sami padli iz njega, nekdo jih je potegnil in žep obrnil. Uvidel sem, da je napadalecema šlo le za denar, zato se za kovček nista zanimala. Ko sem se lasal s tistim, ki me je podrl na tla, nisem čutil, kako je drugi tipal po mojih žepih. Ko je začutil ključe, je mislil, da je denarnica, in ko je usnjeni možnjček izvlekel, sta me oba pustila in vsi štirje so jo popihali.

Doma so me bratje pošteno ošteli, zakaj hodim zvečer po samotnih ulicah, ko vendar vsak čas lahko pokličem in pride kdo po mene. Ko sem prestrani strah malo poplaknil, sem stopil v zavodsko kapelo in se Bogu res od srca zahvalil za vidno pomoč. Spomnil sem se, da je mnogo mojih prijateljev voščilom za praznike in novo leto dodalo, da molijo za mene. Zelo sem vsem hvaležen. Otipljivo sem občutil uspeh njih molitve.

Ko me je danes poklical g. župnik Praznik, vabeč me, naj še kaj pridem k Sv. Vidu, in sem mu to zgodbo povedal, je vzkliknil: „Dobrega angela varuha imate!“ Res je! Bog bodi zahvaljen za njega!

## **IZ DRUŠTEV**

---

### **Odbornikom in članstvu ZDSPB-TABOR**

Maj, 1974.

Okrožnica št. 7

Namen mesečnih okrožnic je vzdrževanje tesne vezi med glavnim odborom ZDSPB—Tabor-a in krajevnimi odbori in preko njih z vsem članstvom. Če hočemo, da bodo te okrožnice res vršile svoje delo in dosegle zaželeni cilj, potem je nujno, da krajevni odbori iz društva nanje redno reagirajo in odgovarjajo ter dostavljajo svoja poročila kot material za te okrožnice. Brez sodelovanja društev bodo okrožnice plehke in zelo enostranske. Učinkovitost okrožnic je možno doseči le s tesnim sodelovanjem vseh odborov in društev. Le krajevni odbori morejo poročati o društvenem delu posameznih organizacij in leti morejo sproti informirati glavni odbor in preko njega celotno organizacijo o življenju, delu in jubilejih njihovega članstva. Želje, potrebe in novice med članstvom so zadeve, ki jih glavni odbor želi vedeti. *Posredujte jih redno.*

Združili smo se v organizacijo, ki je resnično naša in samo naša. To naše združenje moramo vsak po svojih močeh nenehno utrjevati, da se vezi povezave ne zrahljajo. Skratka, ni le dolžnost in naloga glavnega odbora, da drži zvezo z odbori, enako dolžnost imajo vsa društva in njih članstvo. Le s skupnimi močmi in prizadevanji bomo gradili to, kar nam narekajo cilji in naloge naše organizacije.

V preteklih okrožnicah smo mnogo beležili o potrebi, nujnosti, duhovnega preporoda v vseh organizacijah in v nas samih. Le duhovno močni bomo obstali v teh časih nejasnosti, ko materializem načrtno uničuje vse, kar je duhovnega in pripravlja pot brezrazredni družbi. Pred 30.-letnico Vetrinja stojimo in nujno je, da se v tem času zavedamo našega poslanstva, spomnimo na dediščino, ki smo jo od naših junakov sprejeli in katero smo dolžni

pametno upravljati; zavedamo, da smo dolžni živeti in delovati za dobrobit našega zaslužjenega naroda.

Potrebne so nam Vaše novice, Vaša sporočila in načrti, kaj in kako se Vaša organizacija pripravlja za vstop v ta pomembni jubilej v zgodovini slovenskega naroda. Domovina ječi v okovih suženjstva. Oblast doma pove-ličuje one, ki so pred 30. leti mrevarili naš slovenski narod. Oni pa, ki so se borili in padli za vero svojih očetov in za resnični narodov blagor, ostanejo ne le pozabljeni pač pa oblateni, ako jim mi ne bomo dali primerne-ga mesta v analih slovenske narodne zgodovine. Le berite časopisje od doma in brali boste vsa mogoča in nemogoča „grozodejstva“ slovenskih domobrancev. Bratje, ali bomo res molčali, ali ni v nas nobene duhovne moči več, da bi dvignili naš glas in opozorili junake pljunkov, s katerimi so poljuvani že 30 let.

Bratje, strnimo naše vrste, poskrbimo za redno in učinkovito izmenjavo misli med seboj, kajti le združeni bomo obstali.

Bog Vas živi.

France Grum

## **Sporočila glavnega odbora TABOR**

Glavni odbor se bavi z idejo, da bi za 30. letnico Vetrinja izdal posebno *domobransko ploščo* „Long Playing“ z domobranskimi pesmimi, katere pojejo oni, ki so bili vrnjeni. Zanima nas, koliko interesa bi taka plošča imela med Vašim članstvom.

Delo za *Dodatek Bele knjige* bo v najkrajšem času končano. Če imate kakršnekoli podatke, ki jih še niste dostavili zgodovinskemu odseku, storite to čimpreje. Z decembrom bo knjiga šla v tiskarno. Že v naprej naprošamo vse odbore, da se zavzamejo za to dopolnilo knjige in zainteresirajo svoje članstvo zanjo.

V zvezi s 30. letnico Vetrinja bo precej stroškov: izdaja knjige, plošče, zadeve v zvezi z srednjo proslavo itd. bo terjalo precej denarja. Že v naprej se obračamo na krajevne odbore s prošnjo, da imajo to v vidu in da morda v ta namen to poletje prirede posebne piknike. Le s skupnimi prizadevanji bomo mogli pripraviti veličastno proslavo 30. obletnice Vetrinja.

*Zgodovina*: Družba Purnell & Sons Ltd. v Londonu že dalj časa v posameznih zvezkih objavlja zgodovino druge svetovne vojne. Mnogo podatkov je iz britanskega vojnega muzeja. Če človek bere to zgodovino se zgražajo in sprašuje „kako je mogoče, da so tako imenovani zavezniki delali take neumnosti, da se milo izrazimo?“ V teh zvezkih je večkrat omenjena Jugoslavija in seveda razmere med vojno. Tito je prikazan kot patriot, dočim so nacionalne enote prikazane kot enostavni Kvislingi. Le kdaj se bodo našli objektivni ljudje, ki bodo povedali resnico?

## Letno poročilo odbora Zavetišča dr. Gregorija Rožmana

(V poslovni dobi: 1. marca 1973 — 28. februarja 1974)

Gradnja zavetišča, čigar cilj je streha potrebnim napreduje, kot dovoljujejo denarna sredstva.

Cementno cgrodje pritličja in prvega nadstropja je že zazidano s stenami: tako zunanje kot notranje. Vse notranje stene imajo že grobi omet. Napredek gradnje je pač odvisen od prispevkov vseh onih, ki se strinjajo z našim načelom — pomagati potrebnim.

Število članov na dan 28. februarja 1974 je bilo 53 ustanovnih članov in 147 rednih. Prirastek članstva ni zadovoljiv, ker nam manjkajo publikacije, obvestila in informacije. Mnogi naših prijateljev, ki jih lahko opazite v seznamu dobrotnikov še ne ve, da lahko pomagajo naše delo tudi s tem, da postanejo člani.

Kakor prejšnja leta se je tudi v tej poslovni dobi pripravilo dve prireditvi s kosilom v samem zavetišču. Prva 18. marca in druga 9. decembra 1973. Pri drugi prireditvi nam je pomagala, kakor prejšnja leta „Zveza slovenskih mater in žena“ — „Miklavžev štant“, katerim se lepo zahvaljujemo za vso pomoč. Prav tako ne smemo iti preko „Tradicionalne večerje Prijateljstva“, ki je bila v Našem domu v San Justo. Naša zahvala slovenskemu domu v San Justo. Izredno dober in zadovoljiv je bil uspeh tombole 9. septembra 1973 v „Slomškovem domu“ v Ramos Mejía. Zahvaljujemo se domu za brezplačno uporabo vseh prostorov in njihovim odbornikom in članom pri organizaciji tombole, kakor tudi vsem dobrotnikom, ki so nam darovali dobitke.

Slovenski mladinski pevski zbor, ki ga vodi gospa Marija Fink por. Geržinič nam je priredil koncert zbranih slovenskih pesmi v Slovenski hiši 8. aprila 1973. Čisti dobiček je bil podarjen zavetišču. Zahvala pevskemu zboru za njihovo socialno in kulturno delo.

Naša zahvala tudi znani slovenski umetnici Bari Remec, ki nam je podarila sliko „Motiv iz buca“. Ta slika se je žrebala v korist zavetišča.

Končno je naša dolžnost, da se s temi skromnimi besedami zahvalimo prav vsem osebam, ki nam pomagajo direktno ali indirektno graditi to prepotrebno gradnjo. Prosimo Vas, da nam še v bodoče pomagate a vse ostale, da tudi prispevajte svoj del, da bi kmalu imeli „Ustanovo“, ki jo potrebuje naša slovenska skupnost.

Odbor zavetišča

Spoštovani g. predsednik slovenskega zavetišča!

Nekje sem čital, da ste začeli z gradnjo slovenskega zavetišča, zato sem se tudi jaz namenil priložiti skromen dar temu domu na oltar. Ker pa sam ne zmorem dosti, sem pa še malo okrog mojih znancev poprosil da

kaj dajo za ta potrebni in človekoljubni namen. Tako sem zbral vsoto 559 boliviarjev, kar odgovarja v dolarjih 130. Tukaj Vam sporočam imena darovalcev.

Sprejmite lepe pozdrave in voščila k praznikom Vstajenja.

Bog Vas živi

C. Bartol

## NAŠI MRTVI

### ✦ MARIJAN TRTNIK



Dne 14. junija 1974 je umrl po dolgi neozdravljivi bolezni v bolnici Fernandez — Buenos Aires, naš soborec *Marjan Trtnik*, star 62 let.

Na mrtvaškem odru je ležal v argentinskem skavtskem domu v Villa Ballester. V njegovo krsto so borci Tabora položili slovenski šopek s slovenskim trakom. Dne 16. junija je bil pokopan na sanmartinsko pokopališče in se je od njega v imenu borcev poslovil domobranski pesnik in pisatelj Igor s sledečimi besedami:

Marjan Trtnik, samoten popotnik v življenju, pobratim osamelosti in bolečine, je v času in v prostoru: umrl. Pretrpel je poslednjo skrivnost telesnega

življenja in se zazrl v vsemirje in večnost. Nikoli več ne bo sam, kajti pretopil se je v vesoljno duhovnost velikosti, spojil se je v neminljivo združenje brezkončne trajnosti. Odšel je v ljubezen Boga.

Prihajam na ta grob, da se od brata: Slovenca in domobranca Marjana Trtnika, telesno in samo začasno, poslovim. Da se mu za ta čas, ki je nam, še živčim določen, zahvalim za vso veliko in zato včasih nerazumeto ljubezen, katero je med našo mladino delil; da ga poprosim, naj tamkaj, v večni lepoti in plemenitosti, pozdravi vse naše prolane in pobite slovenske vojake, vse mrtve domobranske brate in jih poprosi, naj nam na tej težki poti in včasih tako osamljeni poti, utrjuje ljubezen in vest.

Marjan Trtnik: poslavljamo se od Tvojega telesa, toda ni ločitve med nami. Nekoč in nekje se bomo še srečali in nihče od nas ne bo nikoli več sam in zapuščen, kot nisi več sam in zapuščen Ti, ki si že našel večnost. v katero Te kot brata Slovenca in vojakka iz časa pozdravljam. Počivaj v miru božjem, Marjan!

*Kdo bo koga...?*

Novinarske agencije (AFP in EFE) so dne 24. junija 1974 poročale iz Moskve:

Stotine najvišjih predstavnikov zahodnega kapitalizma so se danes zbrale v Sovjetski zvezi. Konference, ki bo analizirala mednarodno sodelovanje med velikimi kapitalističnimi družbami in sovjetsko državo na polju industrije, gospodarstva, vede in tehnike, se udeležuje 140 velikih podjetij iz 32 držav. Opazovalcem vzbuja največjo pozornost gospodarska in finančna pomembnost soudeleženih podjetij in pa hierarhija njihovih predstavnikov, med katerimi se nahajajo npr. Edgar Kaiser (Kaiser Aluminium), Paul Austin (Coca-Cola), Armand Hammer (Occidental Petroleum), David Rockefeller (Chase Manhattan Bank), Ernest Momen (nemški Krupp), Oji Kobayashi (Nippon Electric), John Callar (Imperial Chemical Industries) idr.

Kako? — Ni Nikita Hruščov prerokoval, da bo sovjetski komunizem ze tam okoli leta 1970 zagrebel ameriški kapitalizem? — Sedaj pa naj ne samo ameriški, ampak svetovni imperializem kapitala rešuje rdečo tiranijo, kar je po 57 letih še edino preostalo od vsega marksistično-leninističnega evangelija v Sovjetski zvezi in njenih satelitih?!

*Ne pomota. — Nekultura!*

Ko smo pred meseci na tem mestu opozorili na nekulturno dejanje urednika Glasa Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu, ker je potvoril kulturno zgodovinsko dejstvo s tem, da je namesto zbirke novel dr. Stanke Kocipra „Mertik“ imenoval Kos-Goršetov „Križev pot prosečih“ kot prvo knjigo, ki jo je izdala Kulturna akcija, so to nekateri tolmačili s pomoto, ki naj bi se pač v naglici izmuznila Nikolaju Jeločniku.

Sedaj pa v slavnostni številki Glasa (XXI, 6-7, junij-julij 1974) ob dvajsetletnici Kulturne akcije med drugimi netočnostmi okoli njene ustanovitve ponovno beremo, da je „knjiga Kos-Gorše, Križev pot prosečih izšla 1955 pri Kulturni akciji kot njena 1. knjiga.“

To ra že ne more biti več pomota. To je nekultura!

Se bo vsaj tokrat predsednik Kulturne akcije in njen knjižni urednik literarni zgodovinar in univ. prof. dr. Tine Debeljak med drugim spomnil, da je bilo že meseca avgusta leta 1954 na ovoju zbirke dr. Staneta Kocipra „Mertik“ poleg ostalega natiskano tudi sledeče:

Novele ali povesti (dr. Stanke Kocipra), ki jih izdala Slovenska kulturna akcija kot svojo prvo knjigo, so nastale itd.



Bo predsednik Kulturne akcije, njen knjižni urednik, literarni zgodovinar in univ. prof dr. Tine Debeljak tudi sedaj s svojim molkom podprl to dejanje — nekulture?!

Če bi pa seveda to Nikolaju Jeločniku ali komu drugemu pri Kulturni akciji pomagalo odpreti vrata v domovino, smo kajpak pripravljene pozabiti...

Jože Cerar

## „Vi ste se za vero borili . . .“

(Nadaljevanje)

### XIV.

To poglavje posvečam spomenu Janeza Pergarja, ki so ga komunisti umorili. Bil je moj dober znanec in sem se zato pozanimal za njegov slučaj.

Severnozapadno od Moravč, — približno uro in četrt hoda, leži vas Svinje. Ob potoku sta mlin in žaga, pa tudi mala kmetija je zraven. Po domače pravijo „Luk“. Tu je bil 27. novembra 1896. leta rojen Janez Pergar. Kot deček je bil zelo miren in prijazne narave. Kot mladenič se je zanimal za prosvetno društvo in je postal član „Orla“. Bil je globoko veren in tudi cerkveni pevec. Mnogi se ga spominjamo, kako se je s kolesom vozil ob nedeljah v Moravče k sv. maši a tudi ob delavnikih ni mnogo izostajal. Bil je poštenjak in ni nikomur nič žalega storil.



Janez Pergar

Zato je bil pri ljudeh zelo priljubljen.

Ko so 1941. leta Nemci zasedli ta del Slovenije se je tudi za njega začel strah in trepet. Vedel je, da sovražnik ne bo počival, da bo hudo za one, ki bodo zvesti Bogu, svojemu narodu in domovini. Postal je previden. Skraja je mislil, da je samo okupator nevaren. Kmalu je pa imel priliko spoznati delo domačih ovaduhov, ki so okupatorju kar naprej denuncirali. Začela so se preganjanja in selitve. Janez je tako spoznal, da so domači ovaduhi nevarnejši od okupatorja. Brez ovadb bi bilo delo okupatorju zelo otežkočeno. V pogovorih s sumljivimi osebami je pazil na vsako besedo. Strah se mu je pa še povečal, ko je ugotovil, da za umorjene naše civiliste Nemci streljajo talce, pa čeprav pri teh umorih ni padel niti en nemški vojak.

Živel je v strahu pred in med dvema sovražnikoma. Vedel pa ni, da

so mu komunisti šteli v zlo, ker je bil veren in pred vojno bil član katoliških društev. Bil jim je v napotje.

Komunisti so vedeli, da je pri ljudeh priljubljen in da Janezu Pergarju nimajo česa očitati. Potrebno je bilo najti kak razlog, da bi lahko ljudem larali, da je izdajalec. Poslali so k njemu nekega partizana za 14 dni na okrevanje. Ta partizan je seveda imel nalogo, da Janeza špijonira in v pogovoru izvleče iz njega kakšno izjavo proti partizanom. Janez mu je dal vso potrebno oskrbo. Ne vem podrobnosti, kako je tisti partizan opravljal svojo nalogo, a siguren sem, da je bil Janez zelo previden in mu partizani pozneje niso mogli nič dokazati.

9. avgusta 1944. leta se je ta partizan poslovil in odšel. Še istega dne proti večeru pa sta prišla po Janeza dva partizana in ga odpeljala. Ženi sta rekla, da se bo kmalu vrnil domov. Peljala sta ga naravnost v Spodnjo Javorščico h Kodermanu, kjer so že čakali drugi partizani. Zasliševali so ga pozno v noč in ga obenem tudi mučili. Ko so se naveličali, so ga zvezanega vrgli v klet, ki je malo stran od hiše. Naslednjega jutra so ga zopet zasliševali. Ko je prišlo sporočilo, da se bliža nemška hajka, so z zasliševanjem prekinili in se pripravili za beg. Janeza so odgnali iz vasi pod neki kozolec in ga tam privezali.

Ko pa Nemcev do popoldneva le od nikoder ni bilo, so komunisti zopet postali živahni in hrabri. Vedeli so, da Nemcev ta dan ne bo več, ker so se vse večje hajke začenjale predpoldan. Nemci so gotovo dali napačen čas: takrat so vedno že v naprej sporočili, kdaj in kje bo hajka, da so se partizani mogli pravočasno umakniti.

Proti večeru sta prišla k Janezu dva partizana s krampom in z lopato. Odvezala sta ga in ga odgnala v Studence, kakor se tisti kraj gozda imenuje. V mraku je padel strel, ki je žalostno odjeknil po vsi moravški dolini. Janez se je zgrudil mrtev. Njegovo plemenito srce je prenehalo biti 10. avgusta 1944. v večernem mraku. Komunisti ga ta večer nista zakopala. Drugo jutro sta ga še videla dva človeka, katerih eden je še živ. Ko je nesrečna Janezova žena spraševala za moža, so ji partizani rekli, da so ga poslali na Dolenjsko. Včasih so ji tudi sporočili njegove pozdrave ter da se bo kmalu vrnil, itd. Vse samo laži in pretveze!

Komunisti še danes ne priznajo tega umora. Sodil ga je komunist, tovariš „Pajk“ (pravo ime: Aubelj Franc), po vojni sodnik v Kamniku.

Leta 1953 je bilo objavljeno na oglasni deski med drugimi imeni tudi 248—53 Pergar Janez, rojen 27. 11. 1896 v Svinjah, kmet, stanoval v Svinjah 32. Med okupacijo je bil 9. 8. 1944 od neznanec odveden in od tedaj pogrešan.

Je več prič, kdo ga ima na vesti. Toda pri Janezu niso našli nobene napake, sicer bi na vse mogoče načine kričali in poskušali ljudi prepričati, kako velik izdajalec da je bil, itd.

Kapetan tovariš „Pajk“ je med vojno in po vojni sodil mnogo ljudi. Vse je obsodil na smrt. Tudi mene je obsodil brez moje navzočnosti. Vem

celo v kateri hiši, 1944. leta. Po vojni pa ni dolgo užival svobode: kakor druge, je tudi sebe samega obsodil: izvršil je samomor.

Tebi, dragi pokojni Janez, iskrena hvala za dober vzgled v Tvojem življenju. Iz hvaležnosti smo hoteli prenesti Tvoje truplo iz gozda na pokopališče v Moravčah, kjer si tolikim ob grobu zapel v slovo: „Vigred se povrne...“ Imel sem točne podatke, kje je Tvoje truplo, toda čas nas je prehitel in nismo mogli tega izvršiti. Ob koncu vojne Te je Tvoja žena zaman klicala po radiu: nisi se ji mogel oglasiti. Tvoji sestri smo povedali, da so Te komunisti ubili, a tega ni mogla verjeti. Čeprav so bili komunisti do kraja podivjani morilci, jih je vkljub temu še danes sram, da so Te ubili in se ne upajo povedati resnice, da so Te oni sami popolnoma premišljeno umorili. Kakor molčijo o tem umoru, tako tudi o mnogih drugih za katere niso imeli nobenega povoda.

## **DAROVALI SO:**

### *Za zavetišče:*

R. P. Skvarča Stane .....	26.—
N. N. ....	640.—
Horvat Lojze .....	15.—
R. P. Avguštin Albin .....	500.—
Tekavec Ivan .....	31.—
Klemenc Franc .....	26.—
Dr. Kremžar Marko .....	500.—
Širca Eduard .....	300.—
N. N. ....	21.—
Liga mati-žena. San Martin (spominski večer 19. 6. 74.)	30.—
Jerobič Stane .....	40.—
Dr. Komotar Anton (D. M.)	55.—

### *V spomin na pok. rev. Janka Mernik:*

Blejec Ema .....	30.—
Lichtenberg Herbert .....	100.—
Kržišnik .....	100.—
N. N. ....	500.—

### *V spomin na pok. Staneta Kožar:*

Gorše Anton .....	100.—
-------------------	-------

### *V spomin na padle in pobite domobrance 24. čete:*

Buda Stane .....	300.—
------------------	-------

### *V spomin na pok. Marjana Trtnik:*

Ing. Ecker — družina .....	300.—
Ing. Matičič — družina .....	50.—
Steinhaus — družina .....	200.—
Zupančič Ivanka .....	10.—

### *Tiskovni sklad Zveze Tabor:*

Hren France (dol) .....	9.—
-------------------------	-----

### *Tiskovni sklad gl. Tabor:*

N. N. ....	2.—
Tekavec Ivan .....	5.—
Bavec Alojz .....	10.—
Šušteršič .....	30.—
N. N., Munro .....	100.—
Prodaja knjig .....	40.—
N. N., Castelar .....	60.—
Gričar Franc .....	60.—
Potočar Milena .....	20.—

### *Invalidski sklad:*

Stanovnik Janez .....	100.—
N. N. ....	25.—

SLOVENSKO ZAVETIŠČE JE DELO VSE SLOVENSKE EMI-  
GRACIJE IN NIHČE NIMA PRAVICE ZASLUG. VSA PRA-  
VICA JE PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA NA-  
ŠIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE JE IZGOVORJENI  
KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM.

### V S E B I N A

Tnte. Gral. Juan D. Perón .....	161
Prihod na Ig (Stane Buda) .....	163
Za 30-letnico Grčaric (Jože Sladič) .....	167
Kako je umrl gen. Rupnik .....	170
Gospod „tovariš“ Franc šetinc — in Žužemberk (F. Slak) .....	172
Jugoslovanski režim se jezi .....	175
Solženicin: človek in pisatelj (Terezija Marinšek) .....	178
Ljubljana — središče poganstva .....	180
Dobrega angela varuha imam (Rev. dr. F. Biatnik) .....	184
Iz društev .....	186
Naši mrtvi .....	189
Za beležnico .....	190
„Vi ste se za vero borili...“ (Jože Cerar) .....	191
Darovali so .....	III

Correo  
 Argentino  
 Sucursal  
 J. L. Suárez  
 (Bs. As.)

**TARIFA REDUCIDA**  
 Concesión N° 8133

**FRANQUEO PAGADO**  
 Concesión N° 2619